

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 45

Tallinn, 12. novembril 1935

Nr. 45

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS	
Lihaloodang ja -tarvitus	814
Seisukord peekoniturul	815
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Raadio areng Eestis	816
Sokolaadi- ja kompvekitööst. toodang ja väljavedu	818
Lähtuudiseid	819
RAHANDUS	
Seisukord rahaturul	820
LAEVANDUS	
Eesti kaubalaevastiku tegevusvõimalusist ja väl-	
javaateist	820
Meremeeste uued palgad	822
Prahiturg viimasel nädalal	822
Tallinna sadama tegevus oktoobris	823
HINNAD	
Valuutahinnad	823
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Põllumajanduslik väljavedu	824
Võiturg	824
Peekoniturg	824
Tapaloomade- ja lihaturg	825
Kanamunaturg	825
Piimaturg	825
Teraviljaturg	826
Linaturg	826
Kartuliturg	827
Aedviljaturg	827
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Uudiseid Läti majandusest	827
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	828
VALISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE	
OSAKONNA TEATED	
Läti ja Leedu võimütigi tulemusi Inglises	829
Põllumajanduse sissetul. ja väljaminekud Saksas	829
Searasva soodust. tollimäära pikendamine Saksas	830
Lisakontingent munadele Šveitsis	830
Põhjamaade teine majanduskonv. Kopenhaagenis	830
Litsentsimaks nislule Belgias	831
Värske sealihä sisseveotingimused Belgias	831
Ajuliselt kaotatud munade sisseveokontingent	831
Või sisseveotingimused Belgias	831
Võlttuste hankimine Valitsusele laenude tege-	
miseks	831
Munade väljaveovõimalused Hispaaniasse	832
Propaganda juustu- ja piimatavrituse tõstmiseks	
sisseturul	832
Võipremia alandamine Soomes	832
Määrus kartulite sisseveo kohta Soomes	832

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE	
Meat Production and Consumption	814
Conditions on Bacon Market	815
INDUSTRY AND TRADE	
Broadcasting in Estonia	816
Production and Exports of Chocolate and Candy	
Industry	818
Sundry Information	819
FINANCES	
Conditions on Money Market	820
SHIPPING	
Development and Prospects of Estonian Merchant	
Marine	820
New Wage Rates of Seamen	822
Last Week's Freight Market	822
Tallinn Harbour in October	823
PRICES	
Exchange Rates	823
AGRICULTURAL MARKETS	
Exports of Agricultural Products	824
Butter Market	824
Bacon Market	824
Cattle and Meat Market	825
Egg Market	825
Milk Market	825
Grain Market	826
Flax Market	826
Potato Market	827
Vegetable Market	827
FOREIGN COUNTRIES	
Economic News from Latvia	827
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	
828	
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Results of Latvian and Lithuanian Butter Sales	
to England	829
Agricultural Incomes and Expenditures in Ger-	
many	829
Privileged Tariff Duty on Lard Extended in	
Germany	830
Supplementary Egg Quota in Switzerland	830
Second Economic Conference of Northern Coun-	
tries in Copenhagen	830
Wheat Licence Fee in Belgium	831
Conditions of Fresh Pork Imports in Belgium	
831	
Egg Import Quota Temporarily Abolished	831
Conditions of Butter Import to Belgium	831
Endeavours of Finnish Government to Contract	
Loans	831
Egg Export Possibilities to Spain	832
Propaganda for Increasing Domestic Cheese and	
Milk Consumption	832
Butter Premium Decreased in Finland	832
Regulation Concerning Import of Potatoes in	
Finland	832

PÖLLUMAJANDUS

LIHATOODANG JA -TARVITUS.

MEAT PRODUCTION AND CONSUMPTION.

Liha etendab põhjamaiste rahvaste toitluses väga tähtsat osa. Lõunamaised rahvad täidavad oma rasvatarbe taimearasvade-ga. Ka Kesk-Euroopa riikides on lihatarve hoopis väiksem, nagu näha andmestikust lihatarvituse kohta. Saksas tarvitati liha keskmiselt elaniku kohta enne maailmasõda 49,5 kg, 1925. 44,9 kg ja 1930. 50,5 kg. Prantsuses tarvitati liha aastas keskmiselt elaniku kohta enne maailmasõda 47,9 kg, 1925. 42,9 kg ja 1930. 43,3 kg. Inglises oli lihatarvitus suurem kui Kesk-Euroopa riikides. Sealne lihatarvitus võrdus ligikaudu meie lihatarvitusega. Enne maailmasõda tarvitati seal liha aastas keskmiselt elaniku kohta 56,4 kg, 1925. 57,4 kg ja 1930. 59,0 kg. Suurema lihatarvitaja maana on tuntud P.-Am. Ühendriigid, kus enne maailmasõda lihatarvitust arvati elaniku kohta aastas 64,4 kg-le, 1925. 65,3 kg ja 1930. 59,7 kg.

Meie lihatarvituse kohta enne maailmasõda puuduvad teated, kuid seda arvatakse olevat üle 50 kg.

Lihatoodang ja -tarvitus.
Meat Production and Consumption.

	Toodang Production tn	Sissevedu Imports tn	Väljavedu Exports tn	Jäi tarvitamiseks. - Remained for Consumpt.	
				Kokku Total tn	Elaniku kohta - Per Inhabit. tn
Veiseliha — Beef . . .	21 265	—	583	20 682	13,3
Sealiha — Pork . . .	33 000	—	2 704	30 296	26,9
Lambaliha — Mutton . . .	6 900	—	408	6 492	5,8
Sulgloomaliha — Fowl	2 143	—	6	2 138	1,9
Kokku — Total 1934/35	63 808	—	3 700	59 608	52,9
1933/34	66 448	—	4 608	61 840	54,9
1932/33	68 110	—	4 582	63 528	56,5
1931/32	66 975	3	3 896	63 082	56,4
1930/31	61 827	6	2 677	59 166	52,9
1929/30	62 613	85	1 855	60 843	54,3
1928/29	73 476	13	4 026	69 463	62,2
1927/28	73 437	194	7 563	66 068	59,3
1926/27	70 230	580	3 413	67 397	60,3
1925/26	70 035	82	3 498	66 619	59,6

Viimase 10 a. jooksul oli lihatoodang meil suurem aastail 1925/26 kuni 1928/29. Sellega kaasas oli ka lihatarvitus kõige suurem samal ajavahemikul. Sisse-

vedu ja väljavedu on võrreldes toodanguga väikesed. Lihasaaduste väljavedu, millel küll suur tähtsus põllumajanduse arengule, ei ole siiski omandanud laialdast ulatust, arvatud välja peekoni väljavedu. Kuid ka peekoni väljavedu ei ole saanud areneda vabalt, kuna kaubanduslikud tõkkeabinõud sissevedajais mais seavad ette sagedasti ülesaamatuid raskusi. Lihasaaduste väljavedu on kõl-kunud 3—4 tuh. tn piires. Suurim oli liha väljavedu viimase 10 aasta jooksul 1927/28. p.-a., s. o. 7563 tn ja kõige väiksem 1929/30 p.-a. — 1855 tn. Sellest madalseisust peale lihasaaduste väljavedu näitas suurenemist kuni 1933/34 p.-a., kuid 1934/35 p.-a. langes jällegi. 1933/34 p.-a. veeti lihasaadusi välja 4603 tn ja 1934/35 p.-a. 3700 tn, seega langes lihasaaduste eksport viimasel p.-a. võr-reldes eelmisega 20%. Võrreldes viimase 10 a. keskmisega langus ei ole siiski nõnda suur, sest 10 a. keskmiselt veeti lihasaadusi välja 3981 tn, seega möödunud p.-a. eksport on väiksem ainult 7%. Vähenenud on ka veise- ja linnuliha väljavedu, võrreldes vii-mase 10 a. keskmisega, kuna sea- ja lamba-liha väljavedu on suurenenud. Veiseliha väl-javedu on vähenenud üle 50% ja linnuliha—75%. Sealiha väljavedu seevastu on aga suurenenud üle 9% ning lambaliha väljavedu 35%.

Varemail aastail veeti sisse ka lihasaadusi, kuid viimasel aastail on nende sisse-vedu jäänud täiesti sojku, kuna selle järele puudub tarve. Viimasel põllumajandusaas-tal lihatoodang vähenes eelmise aasta 66 443 tn-lt 63 308 tn-le, s. o. 5%. Toodangu ja väl-javeo vähenemisega vähenes ka tarvitami-seksjäänud lihakogus eelmise aasta 61 840 tn-lt 59 608 tn-le, s. o. 4%. Koos tarvitami-seksjäänud koguse vähenemisega langes keskmiselt ka tarvitatud lihakogus ühe ela-niku kohta. 1934/35 p.-a. langes tarvitami-seksjäänud kogus keskmiselt elaniku kohta 52,9 kg eelmise aasta 54,9 kg vastu.

Kogu lihatoodangust enam kui poole moodustab sealihatoodang. Vaatamata sellele, et sealiha veeti välja kõige enam, oli

tarvituseksjäänud sealihakogus siiski suurem kui teistel lihaliikidel kokku. Tarvitamiseksjäänud sealihakogus oli 30 296 tn, s. o. 51% tarvitamiseks jäänud liha üldkogusest. Keskmiselt ühe elaniku kohta tarvitati 26,9 kg sealiha 1934/35 p.-a. Koguselt sealihale järgneb tarvitamiseksjäänud veiselihakogus. Veiselihajäi sisemaiseks tarvituseks 20 682 tn, s. o. 35% tarvitamiseksjäänud liha üldkogusest. Veiselihajäi elaniku kohta tarvitati 18,3 kg. Väiksema tähtsuse omavad lambaja linnuliha, kuna nende tarvitamiseksjäänud kogus moodustab 14% tarvitamiseksjäänud liha üldkogusest. Lambaliha tarvitati 1934/35 p.-a. 6492 tn, s. o. 5,8 kg elaniku kohta

ja linnuliha 2138 tn, s. o. 1,9 kg elaniku kohta.

Kui vaadelda, kuidas on muutunud liharavitus käesoleval aastal võrreldes viimase 10 a. keskmisega, siis peab tähendama esijoones, et tarvitus elaniku kohta on vähenenud 7% võrreldes viimase 10 a. keskmisega. Vähenemine on toimunud sea- ja lambaliha arvel, kuna veise- ja linnulihtarvitus on suurenenud keskmiselt elaniku kohta. Veiselihatarvitus keskmiselt elaniku kohta on suurenenud peamiselt veiselihajäi ekspordi vähenemise arvel, kuid peale selle on suurenenud ka toodang, mistõttu tarvitamiseksjäänud kogus on suurenenud.

SEISUKORD PEEKONITURUL. — CONDITIONS ON BACON MARKET.

Peekoni turukorralduse kohta esitas inglise põllutöominister Elliot hiljuti Parlamendile üksikasjalise ülevaate, milles leidub järgmine ülevaade peekoni läbikäigu kohta inglise turul.

	1932		1933		1934	
	Milj. cwt %	Milj. cwt %	Milj. cwt %	Milj. cwt %	Milj. cwt %	Milj. cwt %
Sisemaine peekonitoodang . . .	1,75	12,6	2,00	16,8	2,30	21,7
Peekoni sissevedu dominioonidest .	0,54	3,9	0,90	7,6	1,45	13,7
Peekoni sissevedu muist maist . .	11,65	88,5	9,00	75,6	6,87	64,6
Kokku	13,94	100,0	11,90	100,0	10,62	100,0

Arvudest nähtub, et peekoni läbikäik inglise turul langes 13,94 milj. cwt-lt 1932 10,62 milj. cwt-le 1934. Kahe aasta jooksul tagasimineku ulatus seega 24%-le. Ühtlasi langes läbikäik tasemele (10,67 milj. cwt), mis Lane-Fox komisjoni poolt oma ajal tunnustati soovitatavaks.

Kui peekoni sissevedu väljaspoolt Briti impeeriumi piirati seni tunduvalt suuremas ulatuses kui nähti ette esialgu, siis on see tingitud kõigepealt sisemaise toodangu kiirest kasvamisest ja sisseveo suurenemisest dominioonidest.

Sisemaine toodang ja import dominioonidest tõusis 2,29 milj. cwt-lt 1932. 3,75 milj. cwt-le 1934.

Seega kvoote korraldus on täitnud senini temale pandud lootused ja küsimus seisab vaid selle edaspidises arengus.

Sisemaste seakasvatajatega sõlmiti Ing-

lises lepinguid 1 854 513 sea hankimiseks 1935. 1 605 519 sea vastu 1934.

	Sigade arv	
	1934	1935
Jaauar	134 146	120 176
Veebruar	148 197	131 467
Märts	48 825	157 519
Aprill	81 918	184 906
Mai	99 890	119 786
Juuni	113 840	185 671
Juuli	180 530	146 722
August	152 235	166 929
September	176 622	169 242
Oktoober	182 189	187 414
November	176 748	176 848
Detsember	163 384	157 893

Kokku 1 605 519 1 854 513

Lepingute sõlmimise ulatus üksikutele kuudel nähtub järgmistest arvudest:

Nagu näha arvudest, on Pigs Marketing Board'i püüded sisemaise peekonitoodangus senini esinenud tunduvalt hooajalist kõikumiste tasandamiseks andnud võrdlemise rahuldavaid tulemusi, sest sõlmitud lepingud jaotuvad 1935. a. üksikute kuude järgi palju ühtlasemalt kui 1934.

Ühenduses inglise peekonikvoote tugeva kärpimisega alates 1-st X, väärib erimist tähelepanu asjaolu, et k. a. viimase kolme kuu kohta on sõlmitud lepinguid umbes sama arvu sigade kohta kui samal ajal möödunud aastal. Peekoni sisseveo viimast piiramist, mis puudutab kõiki mitte Briti impeeriumi alla kuuluvaid eksportmaid, põhjendatakse asjaoluga, et viimasel ajal oli võimalusi suu-

rema arvu peekonsigade ülesostuks vabal turul. Viimane võimalus on tingitud tõsiasi-
jast, et seakasvatajad viimasel ajal hoidusid
kõrvale lepingu sõlmimisest Pigs Marketing
Board'iga.

Teatavaks kergenduseks on, et peekoni
sissevedu Kanadast ja Iirist käesoleval aastal
ei kujune arvatavasti suuremaks mullusest.
Toodangu tugev tõus näib seal esialgu pi-
durduvat.

Esialgse hinnangu järgi sisemaine peeko-
nitoodang Inglises kujuneb käesoleval aastal
umbes 2,9 milj. cwt, sissevedu dominioid-
dest umbes 1,6 milj. cwt ja teistest maadest
ca 9,95 milj. cwt. Kokku sissevedu käesole-
val aastal ulatus seega ainult 10,45 milj.
cwt-le, s. o. vähem kui seda eeldas Lane-
Fox esitis. *) Seepärast võib loota, et vii-
mastel nädalatel Inglise peekoniturul avaldu-
nud tugev hinnatõus loob võimalusi teatava-
te peekonikoguste mahutamiseks väljaspool
kontingenti.

Lähemal ajal alustab Pigs Marketing
Board lepingute sõlmimist sisemaaliste sea-
kasvatajatega sigademüügi kohta 1936. a. ja
enne selle tulemuste selgumist, arvatavasti

*) Praeguse olukorra iseloomustamiseks Inglise pee-
koniturul tuleb tuletada meelde, et n. n. Lane-Fox esi-
tises võrreldes 1932 eeldatakse peekonitarbimise tunduvalt
piiramist. Kui tarbimine vastavalt komisjoni ettepane-
kule on langenud 10,37 milj. cwt-le, pidi impordi edas-
pidine piiramine toimuma vastavalt sisemaise toodangu
ja impordi tõusule dominioididest.

detsembris, ei ole võimalik anda enam-
hem kindlat hinnangut inglise peekonikvoo-
te võimaliku kujunemise kohta peale aasta-
vahetust.

Tähelepanu väärib asjaolu, et sigade arv
Suur-Britannias ja Põhja-Iiris peale 1933. a.
on tõusnud 3,5 milj.-lt 4,5 milj.-le. Emiste
arv suurenes 1934. a. umbes 65 000 ja 1935.
aast. umbes 55 000 võrra. Seepärast oletat-
takse, et sisemaine peekonitoodang tõuseb
tuleval aastal ja samuti arvestatakse küll-
mutatud peekoni sisseveo kasvumist Uus-
Meremaalt ja Austraaliast.

Neil oludel on tõenäoline, et peekoni sis-
sevedu Inglisse ühenduses Lane-Fox esiti-
sega 1936. a. piiratakse veelgi tugevamalt
kui senini.

Teatavasti alustas Inglise valitsus läbi-
rääkimisi peekoni eksportmaadega teatava
sisseveotoli asjus ühenduses kontingendi
suurendamisega. Millisteks kujunevad nen-
de läbirääkimiste tulemused, on praegu veel
teadmata.

Taani põllumajanduslik atašee Sørensen,
väidab, et Taani keskmine peekonikvoo-
te nädalas käesoleval aastal kujuneb umbes
72 000 cwt-le. Sørensen peab tõenäoliseks,
et nädalakvoo-
te 1936. a. ei lange madala-
male kui 65 000 siga.

Peekoni sissevedu Taanist, mis 1932. a.
ulatus umbes 7,7 milj. cwt-le, kujuneb käes-
oleval aastal vaevast suuremaks umbes 3,8
milj. cwt.-st.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

RAADIO ARENG EESTIS. — BROADCASTING IN ESTONIA.

Raadio-ringhääling oma saatejaamaga al-
gas tegevust 18. XII. 1926. Raadiojaama ehi-
tas ja ekspuataeris o.-ü. „Raadio-Ringhää-
ling“ lepingu põhjal kontsessiooni alusel, mis
sõlmitud 5 aastaks, makstes riigile 10%
brutto-sissetulekust. 1928. a. uuendati kont-
sessiooni lepingu kehtivusega 1. VII 1934. Ala-
tes 1. VII. 34 ringhäälingut toimetab riiklik
ettevõtte „Riigi Ringhääling“.

1926. a. oli raadiojaama asukohaks Kopli
poolsaarel asuv Posti-peavalitsuse rannaraa-
diojaam. 1929. a. kontsessioonilepingu põhjal

ehitas o.-ü. „Raadio-Ringhääling“ Tallinna
Lasnamäele uue 22 k/w-lambi võimelise saa-
tejaama. Endine 2,2 k/w-lambi võimeline
saatejaama seadis seati üles Tartus.

1927. a. kuni käesolevani raadio abo-
nentide arv on kasvanud 7 000-lt 20 162
(1. X. 35) abonendile. Seejuures on detektor-
aparaatide abonentide arv kahanenud kiiresti
ning lampaparaatide abonentide arv kasva-
nud jõudsasti. 1928. a. oli 10 200 detektor-
aparaadi abonenti, kellest 1. IV. 1935. a. oli
jäänud järele vaid 3 014 ning lampaparaatide

abonentide arv tõusnud 1. IV 1935. a. 15 637-le 1928. a. 3 700 vastu. Keskmiselt iga abonentide kohta tuli 1. IV. 1935 60 elanikku,

Raadioabonentide arv 1. IV.

Number of Wireless Subscribers on IV 1.

	Detektor-aparaadid Detector Sets	Lamp-aparaadid Valve Receiving Sets	Kokku Total
1935	3 014	15 637	18 651
1934	3 332	11 452	14 784
1933	4 185	10 569	14 754
1932	5 583	10 534	16 117
1931	6 007	8 259	14 266
1930	6 551	6 596	13 147
1929	8 500	6 000	14 500
1928	10 200	3 700	13 900
1927	—	—	7 000

sellest iga lampaparaadi-abonentide kohta 72 elanikku. 1928. a. olid vastavad arvud 81 ning 304. 1935. a. 1. X tuli iga 56 elaniku kohta üks raadioabonent.

Võrreldes teiste riikidega on Eestis raadio-ringhäälingu kuulamine levinud veel võrdlemisi vähe. Välisriikides tuleb ühe raadioabonentide kohta Inglises ja Taanis 6, Saksas ja Uus-Meremaal 10, Helveetsias 11, Belgias ja Austrias 12, Prantsuses ja Tšehhoslovakkias 20 ning Lätis 27 elanikku.

Üksikute valdkondade järgi on raadioabonentide kõige tihedamini levinud Tallinnas, kus 1. IV 35 iga 18 ja Tartus iga 24 elaniku kohta tuli üks raadioabonent. Kok-

ku oli linnades 1. IV 35 15 057 abonent, mis moodustab iga 21 elaniku kohta ühe abonentide. Maakondades oli abonentide 3 594, mis moodustab 223 elaniku kohta ühe abonentide.

Elukutselt oli raadio-ringhäälingu abonentideks 1. IV 35 kõige enam riigi- ja omavalitsusteenijaid, selle järele põllumehi, ärimehi, tööstureid ja äriteenijaid.

Raadioringhäälingu abonentid elukutse järgi 1. V. 1935. a.

Wireless Subscribers by Occupations on 1. V 1935.

	Abonentide arv Number	Sellest linnades Thereof: in Towns
Riigi- ja omavalitsusteenijad — State and municipal officials	3 705	2 785
Töösturid — Industrialists	964	756
Ärimehed — Businessmen	1 845	1 442
Põllumehed — Farmers	1 998	891
Äriteenijad — Employees	788	682
Koolid — Schools	53	11
Muul aladel tegutsevad isikud — All others	9 298	8 540

Kokku: — Total: 18 651 15 057

Suurem osa raadiovastuvõtu-aparaatidest veetakse sisse valmis kujul. Varematest aastatelt, mil raadioamatöörid laiemas ulatuses ehitasid omi aparate ise, veeti sisse raadioaparaatide osi suhteliselt palju enam kui kahel viimasel aastal. 1933. a. moodustas raadioaparaatide osade ja tarvete sissevedu

Sissevedu tähtsamate riikide järgi. — Imports by Principal Countries.

	Raadioaparaadid Wireless		Raadioaparaatide osad ja tarbed Wireless Parts and Accessories		Raadiolambid Radiovalves		Raadio valjuhääldajad Radio Amplifiers		Raadio valjuhääldajate osad Parts of Amplifiers	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
1935 a. 9 kuud — 1935 — 9 months sellest thereof.	36 280	340 680	7 756	127 189	1 723	64 729	1 484	15 887	824	873
Briti — Gr. Britain	3 343	29 602	1 782	21 519	112	5 745	250	1 411	487	2 103
Hollandi — Holland	17 573	154 041	1 571	21 447	365	14 020	329	5 182	—	—
Poola — Poland	1 923	53 450	121	4 209	—	—	—	—	—	—
Saksa — Germany	9 533	60 295	2 958	54 450	349	14 844	376	8 625	387	4 767
P. Am. Ühendriigid — U. S. A.	2 476	26 208	985	13 708	874	23 365	474	5 169	—	—
1934	13 705	171 137	7 244	114 596	2 019	96 936	984	9 274	638	5 491
sellest thereof.										
Briti — Gr. Britain	1 895	16 112	1 682	18 785	233	14 918	157	1 360	299	1 568
Hollandi — Holland	4 163	52 151	899	22 689	668	31 947	44	590	112	1 044
Saksa — Germany	3 923	35 776	2 784	45 745	612	36 923	512	5 272	208	2 630
P. Am. Ühendriigid — U. S. A.	3 669	49 077	774	15 108	292	8 561	164	1 349	24	249
1933	3 384	48 742	3 839	59 254	980	51 051	250	3 946	243	2 316
sellest thereof.										
Briti — Gr. Britain	116	1 199	469	5 809	127	5 168	50	366	41	388
Hollandi — Holland	1 497	19 347	784	23 876	338	24 015	57	554	—	—
Saksa — Germany	1 574	24 099	1 881	26 896	429	19 889	113	2 728	202	1 978
P. Am. Ühendriigid — U. S. A.	698	9 369	108	1 402	18	768	9	71	—	—

87% raadioaparaatide sisseveost, kuma 1935. a. see moodustas vaid 21%.

Käesoleva aasta 9 kuu jooksul veeti sisse raadioaparaate, -lampe, -valjuhääldajaid ning

Raadioaparaatide, -lampide, -valjuhääldajate ning nende osade sissevedu.

<i>Imports of Radio Sets, Valves, Amplifiers a. Their Parts.</i>		
	tn.	1 000 kr.
1935. a. 9 k. — 1935 9 Months	48	555
1934	25	397
1933	9	165
1932	11	192
1931	34	528
1930	33	476
1929	24	316
1928	21	291
1927	29	366
1926	11	140

nende osi 48 tn. 555 tuh. kr. väärtuses. Sellest raadioaparaate 36 280 kg 340 680 kr väärtuses, raadioaparaatide osi ja tarbeid 7 756 kg 127 189 kr. väärtuses, raadiolampe 1 732 kg 64 729 kr. väärtuses, raadio-valjuhääldajaid

1 434 kg 15 387 kr. väärtuses ning raadio-valjuhääldajate osi 824 kg 6 873 kr. väärtuses. Käesoleva aasta 9 kuu sissevedu ületab 1934. a. kogu aasta sisseveo koguselt 192%-ga ja väärtuselt 140%-ga. Sellise suure kogusena raadioaparaate ning nende osi ei ole kunagi varem toodud.

Raadioaparaatide tähtsamateks sisseveoriikideks on Holland ja Saksa. 1935. a. 9 kuu jooksul veeti sisse raadioaparaate Hollandist 17 573 kg 154 641 kr. väärtuses ning Saksast 9 533 kg 60 295 kr. väärtuses. Raadioaparaatide osade ja tarvete tähtsamaks sisseveoriigiks on Saksa. 1935. a. 9 kuu jooksul veeti Saksast raadioaparaatide osi ja tarbeid 2 958 kg 54 450 kr. väärtuses.

Kokkuvõttes on raadio-ringhäälingu kuulamine välismaal palju kõrgemal tasemel kui Eestis. Raadiokuulamine on jäänud maha eriti maal, mistõttu seal raadiokuulajate arv lähemate aastate jooksul peaks kasvama.

ŠOKOLAADI- JA KOMPVEKITÖÖSTUSE TOODANG JA VÄLJAVEDU PRODUCTION AND EXPORTS OF CHOCOLATE AND CANDY INDUSTRY.

Šokolaadi- ja kompvekitööstuse toodangut võib liigitada kolme rühma: biskviidid, šokolaadid ning kompvekid. Biskviitide hulka kuuluvad biskviidid igasugusel kujul, nagu biskviit šokolaadis, pakendites ja lahtine, vahvlid, präänikud ning madza. Šokolaadi rühma kuuluvad šokolaaditahvlid ning igasugused šokolaadist valmistatud vigurkujutised. Kompvekkide hulka kuuluvad monpansje, jõulukompvekid, mitmesugused kompvekid ning mitmesugused muud maiustised, nagu marmelaad, pastilaa, halvaa jne.

Nimetatud kolmest maiustiste liigist toodetakse kõige enam kompvekke, siis šokolaadi ning biskviiti.

Maiusainete toodang tn.

Production of Sweets (Tns).

	1934	1933	1932
Biskviit — <i>Biscuits</i>	171	158	201
Šokolaad — <i>Chocolata</i>	577	480	419
Kompvekid — <i>Candies</i>	1870	1175	994

Maiusainete toodang suur- ja kesktoöstuses näitab kolme viimase aastal järjekindlat tõusu. Toodangu tõus on sündinud peamiselt siseturumahu suurenemise tagajärjel. Nii tõusis kompvekkide tarbimine 1934. a. võrreldes 1932. aastaga 1040 tn-le 744 tn vastu,

šokolaadil 431 tn-le 263 tn. vastu ning biskviidil 157 tn-le 149 vastu.

Siseturumaht tn.

Domestic Consumption (Tons).

	1934	1933	1932
Biskviit — <i>Biscuit</i>	187	145	149
Šokolaad — <i>Chocolate</i>	431	355	263
Kompvekid — <i>Candies</i>	1 070	971	744

Üldine maiusainete toodangu väärtus tõusis 1934 2,3 milj. kr-le ning 1933 ja 1932 oli see 2 milj. kr.

Tähtsamateks tooraineteks šokolaadi- ja kompvekitööstuses on suhkur, kakaovõi, kakaopulber ning kartulisüürup. Peale nimetatud toorainete tarvitatakse väiksemal määral veel nisupüüli, mitmesuguseid keediseid, taimevõid, pimpulbrit, kartulitärklist, aprikoosituume, pähkleid, mandleid, mitmesuguseid õlisid, essentse jne. Tähtsaim tooraine on suhkur, mis moodustab toorainest ühe 50%.

Tähtsamad toorained tn.

Principal Raw Materials (tons).

	1934	1933	1932
Suhkur — <i>Sugar</i>	1 245	1 121	1 047
Kakao-oad — <i>Cacao</i>	243	187	154
Kakaovõi — <i>Cacao-butter</i>	150	180	108
Siirup — <i>Syrup</i>	380	294	195

Kolme viimase aasta jooksul vastavalt toodangu suurenemisele on kasvanud ka toorainete tarbing.

Tähtis osa maiusainete toodangust realseeritakse välisurgudel. Riikide järgi on maiusainete välisurg mitmekesine. 1934. a. veeti maiusaineid 30 mitmesugusesse riiki, nende seas suures enamuses riikidesse, nagu Br. Ida- ja L.-Aafrika Ühendriigid, India, Jaamaika, Küprus, Malaja, Palestiina, Egiptus, Maroko, Irak jne. Väljaveo tähtsamateks riikideks on Inglise ja P.-Am. Ühendriigid. Inglise veame šokolaadi ja biskviiti ning P.-Am. Ühendriigesse kompvekke.

Šokolaadi ja kompvekkide väljavedu on kõikunud aasta-aastalt. Suurimaks väljaveoaastaks oli 1931, mil veeti välja šokolaadi ja kompvekke 485 tn 650 tuh. krooni väärtuses.

1932 langesid hinnad läbistikkku 40%, mistõttu väljaveo väärtus langes järevalt. Järgmisel aastal tõusis hind keskmiselt

Šokolaadi ja kompvekkide väljavedu.

Exports of Chocolate and Candies.

	tn.	1000 kr.
1934	447	408
1933	329	295
1932	406	324
1931	485	650
1930	326	523
1929	132	418
1928	135	465

10 snt. kg kohta, kuid vähenenud väljaveokoguse tõttu läks ka väärtus tagasi. 1934 tõusis väljavedu tunduvalt, milline tõus kestab ka käesoleval aastal. Käesoleva aasta üheksa kuu jooksul veeti šokolaadi ja kompvekke välja 443 tn. 329 tuh. kr. väärtuses.

Maigusainete väljavedu tähtsamate riikide järgi.
Exports of Sweets by Principal Countries.

	1934		1933		1932		1931	
	tn	1000 kr.	tn	1000 kr.	tn	1000 kr.	tn	1000 kr.
Biskviit — <i>Biscuits</i>	14	12	13	9	52	35	125	96
sellest: <i>Inglise</i>	8	7	12	8	50	33	120	92
thereof: <i>England</i>								
Šokolaad — <i>Chocolate</i>	140	180	125	125	156	144	363	512
sellest: <i>Inglise</i>	108	120	99	94	118	105	329	453
thereof: <i>England</i>								
Kompvekid — <i>Candies</i>	301	226	204	170	250	180	122	138
sellest: <i>P.A.Ühendr.</i>	228	148	164	126	212	145	77	85
thereof: <i>U.S.A.</i>								

Šokolaadi- ja kompvekitööstus meil on elujõulisemaid tööstusharusid, suutes rahuldada täiel määral siseturu tarbingut ning mahutada toodangu ülejääke välisurule. Eesti maiusained kvaliteedilt kuuluvad parimate liiki. Välisurgude alalhoidmisel ja uute juurdevõitmisel kauba kvaliteet on määrava tähtsusega ning selle poolest Eesti maiusained on osutunud suutelisteks võistlema paljude maade toodanguga.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusministeeriumi Tööstusosakond on lubanud I. ja A. Grišakovidele seada sisse Tartus, Teguri tän. nr. 47 klaasivabrik. Ettevõttes leiab tööd 20 töölit. Jõuandjaks 3 h. j. elektrimootor. Sulatisahje on 2. Valmistatakse igasuguseid pudeleid, punke, balloone, lambiklaase jm. klaas-esemeid.

● Välisministeeriumi juures töötav Eesti-Läti-Leedu Tollitariifide nomenklatuuri ühtlustamise komisjon lõpetas neil päevil teise kolmandiku oma tööst ja Eesti ettepanekud saadetakse 15.-ks X Läti ja Leedu komisjonile. Seekordsel tööl vaadati läbi Rahvusvahelise Tollitariifi nomenklatuuri mineraalainete, -õlide, küttaimete, keemiliste ja farmatseutiliste ainete ning saaduste, parkimis- ja värvimisainete, parfümeeria, seepide, lõhkeainete, väetisainete, toor- ja töötletud nahkade ning esemete, kum-

mi- ja puuesemete, tselluloos- ja paberi- ning trükitoodete, ketruskudude ja -toodete ning rõivatööstuse rühmadesse kuuluvate kaupade alal. Novembri keskpaiku on oodata Läti ja Leedu ettepanekuid, missuguste läbivaatamisel komisjonid tulevad ühiseks koosolekuks kokku arvatavasti detsembris Riias.

● Majandusministeeriumi poolt toimetatud ankeedi järgi on kodumaa kalevi-, naisterõvariide- ja trikootaastööstus varustatud tööga kuni kevadise hooajani, mistõttu neis tööstusharudes eeloleval talvel ei ole tööliste arvu vähendamist oodata.

● Aug. Hein, Tartus, Väike-Põik tän. nr. 2/3 on asunud fotonurkade valmistamisele (foto-nurke tarvitatakse päevapildi kinnitamiseks kas papp- või muule alusele), mis tarvitajate hinnangult kvaliteedilt võrdsed imporditavatega, kuid hinnalt odavamad.

RAHANDUS

SEISUKORD RAHATURUL. — *CONDITIONS ON MONEY MARKET.*

Sügise algusega näib rahaturul ilmnevat teatud murrang, kuna alates möödunud aastast suurenev likviidsus annab maad pikkamisi teatud krediitdipingele. Hoiuste juurdevool pankadesse on vähenenud tunduvalt ja kohati jäänud hoopis ära, kuna teisalt juba pikemat aega stagneeruv krediitid nõudlus avaldab elavnemise tunnuseid. Eriti asjaolu, et tähendatud arengu algus langeb umbes augustile, näitab selgesti, et ta väljub maalt, s. o. põllumeestelt. Kuigi möödunud aasta vastu puuduliku saagi kompeerib teatud määral hindade soodsam seis, osutub põllumehe rahaline sissetulek siiski märksa väiksemaks kui 1934. a. sügisel, mil ainuüksi riikliku teraviljaülesostu tagajärjel maale voolas suuri summasid. Et oma jooksvaid väljaminekuid sularahas katta, on põllumees sunnitud kasutama oma hoiuseid pangas ja selle kõrval ka oma krediiti kaupmeeskonna juures. Väikekaupmees omalt poolt peab seetõttu ostma kaupa suuremal määral kui varemalt krediiti peale, kuna suurkaupmees pöördub jälle enam kui varemalt pankade poole. Kui võtta peale selle arvesse, et metsaoksjonid toimuvad väga elavalt ja et vabakapital leiab siin oma tegevusala, siis osutuvad murrangu põhjused võrdlemisi selgeks.

Mainitud areng peegeldub kujukalt Eesti Panga viimaste kuude bilansside võrdlusel. Panga krediitidulatus (sisevekslid ja laenu) saavutas madalaima seisu 31. VII 35, mil ta

oli 9,9 milj. kr. ja tõusis siit alates järjekindlalt kuni 31. X 11,4 milj. kr-le. Teisepoolt teiste pankade deposiidid Eesti Pangas on kahanenud samal ajal 2,4 milj. kr. võrra, langedes 6,5 milj. kr-le. Ajavahemikul 31. VII — 31. X 1934 krediidisumma tõusis 0,9 milj. kr. võrra, kuid tänu ainult valitsuse poolt kasutatud krediidi suurendamisele, 1,0 milj. kr. võrra. Pankade deposiidid kahanesisid tol ajal küll ka, kuid ainult 0,2 milj. kr. võrra. Selline oli areng ka samal ajavahemikul 1933. a. ja seepärast võib krediitdipinget sügisel hinnata üldiselt hooajaliseks nähtuseks. Kuid käesoleval aastal näib ta olevat teravam ja võib arvata, et siin avaldab mõju ka viimasel ajal märgatav tööstussaaduste läbikäigu vähenemine siseturul.

Ühenduses eelkirjeldatud arenguga on Eesti Panga ringvoolus olevad pangatähed 1935. a. tähendatud kolmel kuul tõusnud 3,6 milj. kr. võrra, moodustades 40,1 milj. kr. ja saavutanud seega viimase viie aasta jooksul kõrgeima seisu. Võib arvata, et osa uutena ringvoolu lastud summadest lähemate kuude jooksul voolab pankadesse jälle tagasi, kuid arvestades majanduse aktiivsust, näib raharingvool jäävat siiski võrdlemisi kõrgeks.

Kasviku tõusu lühiaegse krediidi kohta turu elavnemise tagajärjel on oodata vaevalt, kuna rahanappust esialgu ei ole tunda ja erapankade rediskontot Eesti Pangas on kasutatud ainult väikesel määral.

LAEVANDUS

EESTI KAUBALAEVASTIKU TEGEVUSVÕIMALUSIST JA VÄLJAVAA- TEIST.

DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF ESTONIAN MERCHANT MARINE.

Kaubandus-Tööstuskoja poolt esitati majanduministeeriumile ülevaade Eesti kaubalaevastiku arengust viimaseil aastail, millest toome tähtsamaid andmeid.

Kaubalaevastiku keskmine tonnaaž (arvates maha riigi- ja abilaevad) oli:

	Br. reg. tn.
1. I 1928	61 000
1. I 1930	78 000

(Järg.)

	Br. reg. tn.
1. I 1932	100 000
1. I 1933	119 000
1. I 1934	124 500
1. I 1935	124 000
1. X 1935	141 000

Siit näeme, et kaubalaevastiku tõus, mis kestis 1933. a. alguseni võrdlemisi jõudsalt, näitas 1933. a. tagasiminekut ning 1934. a.

vaibus tegelikult. Ajavahemikul 1930—33, mil laevad olid erakordselt odavad (umbes 2—3 korda odavamad normaal-ajast), kaubalaevastik kasvas võrdlemisi jõudsasti, kuid tol ajal kasv toimus osalt välislaevade toomise tõttu Eesti lipu alla, samuti kui väljastpoolt kapitali juurdetuleku tõttu, võttes arvesse erakordselt madalaid laevade hindu. Võttes arvesse samal ajal kestnud laevasõidu äärmist kriisi ja krooni kõrget taset, kasvamine laevade ülejääkide arvel oli väike. Mõju avaldas ka pankade poolt krediitide vähendamine ning laevanduse soodustatud protsendiga krediitide praktiline likvideerimine.

Samad põhjused avaldasid mõju ka 1933 ja 1934, millega seletatav laevastiku kasvamise seisumajäämine 1934.

1934. a. laevasõit andis ärihelist paremaid resultaate, millele aitas kaasa krooni ümberhindamine ja väike prahtide tõus 1934. a. teisel poolel. Kaubalaevastik suutis juba üldiselt jätta ülejääke laevade amortiseerimiseks. 1935. a. algul avati Valitsuse vastutulekul Pikalaenu Panga poolt uus 4% laevanduse krediit 500 000 kr suuruses. Kuna laevade hinnad olid veel võrdlemisi soodsad, siis 1935. a. 9 kuu jooksul kaubalaevastik kasvas ümmarg. 17 000 br. reg. tonni võrra.

Sellest tonnaazist on kasutatud nimetatud laenu 8 auriku ostmisel, samuti kui ühe suurema üle 2 a. seisuolnud auriku (a.-l. „Lennuk“) käimapaneeruks. Kokku nende 9 laeva tonnaaz moodustab 16 052 br. reg. tn. ning neis leiab tööd umb. 180 meremeest. Teiste laevadega kokku 1935. a. juurdesootatud laevades leiab tööd ligi 250 meremeest.

Laevastiku edaspidine kasvamine oleneb 1) tegevuse tulemustest 1935. a. ja tuleviku-väljavaadetest, 2) laevasõidu-krediidist ja 3) laevade müügiturust.

Rahvasteliidu kokkuvõtteist on näha, et võrreldes 1929. a. kõrgekonjunktuuriga kaupade liikumine kuni 1932. a. langes madalamale tasemele, olles 25—27% alla 1929. a. taseme (koguselt). Sealt peale on järgnenud aeglane tõus, keskmiselt 3% aastas. Samal ajal mitmesuguste mõjude ja abi-

nõude tõttu on vähenenud maailmatonnaaz, mis jõudis haripunktile 1931. a., olles 1935. a. 1. juuliks ümmarg. 5 milj. br. reg. tn. vähem kui 1. VII 1931 ja umb. 3 milj. tn. vähem kui 1929. a. Ima tanklaevadeta on vahe veelgi suurem.

Tegevusesolev tonnaaz, võrreldes 1929. a., võttes arvesse seisuolevat tonnaazik. a. keskel, on vähenenud üle 4 milj. br. tn. Kaubalaevastiku vähenemisprotsess kestab veel, mida mitmed suuremad riigid toetavad lämmutuselekuuluvate laevade otsese või kaudse subsideerimise kaudu (Inglise, Saksa, Itaalia, Jaapan j. t.).

Selle tagajärjel ülemaailmselt laevade nõudmine/pakkumine on niveleerumas välja ning turu seisukord on muutunud märksa paremaks kui ta oli 1932—34. a. Veel enam võib seda konstateerida üksikute veoturgude alal, kus kaupade vahetus on tõusnud suuremas proportsioonis. Siia kuuluvad esimeses järjekorras Inglise ja P.-Euroopa riikide turud ning vastavate laevade veod. Siin on nõudmine/pakkumine peagu tasakaalustatud, mida näitab asjaolu, et näiteks 1935. a. navigatsioonil ajal oli neis riigis kogu tonnaaz sõidus ning isegi väike elavnemine prahiturul tõstab hindu, nagu näha prahtide tõusust Itaalia-Abessiinia konflikti tagajärjel, alates okt.

Tegelikult üldine prahtide tase 1935. a. 9 kuu jooksul oli küll madalam kui eelmistel aastatel, kuid prahtide langust 1935. a. tuleb seletada peamiselt laevavedude subsideerimisega suuremas osas Euroopa riigis (peale Skandinaavia, Soome ja Eesti), kusjuures sellele andis eriti suure tõuke Inglise laevastiku subsideerimine, mis pandi kehtima 1. I 1935. a. (trampilaevadele umb. 10/— per br. reg. tn. aastas).

Kuna toetusi antakse vaid sõitvatele laevadele, siis hoitakse seetõttu kunstlikult sõidus pisut suurem tonnaaz kui tavaliselt. See asjalugu ongi mõjunud prahitaseme allasurumisele ka 1935. a.

Kuid teisest küljest eeltoodud nõudmise-pakkumise analüüsimine laseb teha järelduse, et prahtide langus on jõudnud haripunktini ning juba väiksemad elavnemised rahvusvahelises kaubanduses võivad tuua esile prahtide tõusu, nagu võib märkida k.

a. oktoobri algust, mil peagu kõikidel veoaladel okt.-dets. vedudest pakutakse 10—20 protsenti enam kui seni.

Mis puutub veoturgudesse, siis sel alal ei ole senini olnud vedude puudust. On vaid küsimus, kui võrd vedod on tasuvad. Eesti kaubalaevastiku kogu tonnaaz on niivõrd väike, et isegi selle mitmekordne suurendamine ei avalda mõju prahiturgudele, seda enam, et suurendamine toimub teiste maade tonnaazi vähendamise arvel. Eesti praegune kaugesõidu-kaubalaevastik on vaid umbes 120 000 br. reg. tn., samal ajal kui see üksi Skandinaavia riiges ja Soomes on ligi 7 milj. tn. Kui Eesti kaubalaevastikku, näiteks, kahekordistada, ka siis laevastik moodustaks vaid ühe kolmandiku eeltoodud laevastikest.

Kuigi Eesti kaubalaevastik äriliselt viimaseil kriisiaastail ei saa kiidelda tagajärgedega, on laevastik siiski omal jõul (ilma toetusteta) võistelnud välislaevadega, mis tõendab selle majandusala sisemist jõudu ja tervet alust. Üldrahvamajanduslikult on kaubalaevastik viimase 5 aasta jooksul Statistika Keskbüroo andmetel maksubilansis andnud 15 milj. kr. tulu. 1935. a. tõuseb see arvatavasti umb. 4 milj. kroonile.

Kokkuvõttes võiks öelda, et tuleviku tarvis Eesti kaubalaevastikul ei ole karta turupuudust, isegi laevastiku tunduva kasvu juures. Samuti on näha paranemist ka tasuvuse mõttes, kuna raskeim kriis on möödas. Kaubalaevastik on seetõttu eksportala, mille arendamine põhjendatud.

MEREMEESTE UUED PALGAD. — NEW WAGE RATES OF SEAMEN.

Alates 1. XI pandi kaugesõiduks kehtima uued meremeeste palganormid, mida makstakse üldiselt kõigis laevades. Võrreldes senisega, tõsteti palku väljaspool Balti merd sõidul, samuti kui Vahemerde ja üle-ookeani sõidul (enne maksti viimasel kahel sõidul kaugesõiduga ühiseid palku). Toome järgnevalt uued palgad (oma toidul):

Eesti meremeeste palgad kaugesõidus.

Wage Rates of Estonian Seamen Sailing in Foreign Waters.

	Sõit väljaspool Balti merd	Sõit Balti mere ja väljaspool sadam. vahel
Kutsejärgk:		
Laevajuht	300—360.—	300—350.—
Tüürimehed:		
I üle 2000 br.-reg. tn.	205.—	200.—
I 1000—2000 " "	195.—	190.—
I alla 1000 " "	185.—	180.—
II üle 2000 " "	165.—	160.—
II 1000—2000 " "	155.—	150.—
II alla 1000 " "	145.—	140.—
III üle 2000 " "	145.—	140.—
Mehaanikud:		
I üle 1000 HP.	255.—	250.—
I 500—1000 "	235.—	230.—
I 250—500 "	225.—	220.—
II üle 1200 "	190.—	185.—
II 500—1000 "	180.—	175.—
II 250—500 "	170.—	165.—
III üle 1000 "	165.—	160.—

Raadiotelegrafist	150.—	145.—
Assistent	125.—	120.—
Pootsman	120.—	115.—
Puusepp	117.—	112.—
I j. madrus	95.—	90.—
II j. "	85.—	80.—
Deki-, kokapoiss üle 6 kuu sõit.	65.—	60.—
Junga (õpilane)	45.—	40.—
I j. stuart, kokk	100.—	95.—
II j. "	85.—	80.—
Kajuti teenija	80.—	75.—
I j. kütja	100.—	95.—
II j. "	90.—	85.—
Trimmer	85.—	80.—

Erimäärused:

1. Sõitudel Vahemerde ja Aafrika sadamatesse makstakse laevapere toidu puhul I rühma palgale juurde Kr. 5.—
2. Sõitudel üle ookeani P. ja L. Ameerikasse makstakse laevapere toidu puhul I rühma palgale juurde Kr. 10.—
3. Laevajuhi, I tüürimehe ja I mehaaniku palga hulka on arvatud ka ületundide tasu.
4. Raadiotelegrafisti kohuste täitmise eest lisatasu Kr. 50.— kuus
5. Laeva seisul remondiks Eestis makstakse tasud vahel kokkuleppel, kui mehed istuvad laeva juures.
6. Ületundide tasud: juhtkond Kr. 0.65 tund; pootsman, puusepp Kr. 0.55 tund; assistent Kr. 0.55 tund; teised Kr. 0.50 tund.
7. Samas ühingus üle 5 a. teeninud meremehele võib maksta palgast kuni 5% lisatasu.

PRAHITURG VIIMASEL NÄDALAL. — LAST WEEK'S FREIGHT MARKET.

Prahiturg eelmisel nädalal näitas mõnel märgatav üle-ookeani viljavedudel, samuti turul nõrgenemistendentsi. See oli eriti kui vedudel Vahemere basseini ja sealt väl-

ja. Põhjuseks oli üldine hindade tagasimineku ja tehingute vähenemine vilja- ja teistel turgudel ühenduses poliitilise olukorra paranemisega ja sõjaohu vähenemisega.

Nende mõjutuste tagajärjel sõeprahid läinud nädalal langesid Walesist Aleksandriasse veel 1/- võrra, nii et viimased prahid tehti 8/-. Umbes samas vahekorras püsisid prahid ka teistesse Vahemere sadamatesse, ainult prahtidest Itaaliasse maksti paremat hinda ning sinna läks rohkesti sütt Hollandi kaudu. Kuid seal on raskusi prahiraha tasumisega. Viljavedu L.-Ameerikast oli võrdlemisi vaikne ning prahtidena

maksti viimased minimaalhinnad, seega langus võrreldes kõrgema tasemega umb. 6—9 d., kuid tõus võrreldes aug./sept. ca 8—10%. Prahid Baltimerde ja siit välja olid võrdlemisi kindlad, näidates mõnedel vedudel isegi tõusu. Süteveol Inglise E. C. Balti merde maksti kuni 6/6 ja üksikul juhtudel isegi rohkem. Metsaveod, mis talve tulekul lõppemas, osutasid samuti kõvenemist; kuid Balti Põhja mere vedudel oli viimasel kahel nädalal tegemist äärmiselt raskete tormidega, mis tekitas kahjusid laevadele ning viivitas tihti vedusid.

TALLINNA SADAMA TEGEVUS OKTOOBRI K. A. — TALLINN HARBOUR.

Laevasõidu tagasimineku Tallinna sadamas, mis ilmnes tunduvalt septembris, jätkus ka oktoobris. Oktoobris tuli sisse ja väljus välis- ja rannasõidus märksa vähem laevu kui eelmisel kuul. Sisse tuli välissõidust oktoobris laevu mahu järgi 75 287 net. rgt (septembris 87 372 net. rgt) ja väljus 80 548 net. rgt (septembris 84 530 net. rgt). Rannasõidust tuli sisse oktoobris 14 384 net. rgt eelmise kuu 15 770 net. rgt vastu ja väljus 10 465 net. rgt eelmise kuu 14 399 net. rgt asemel.

Rannasõidus veeti oktoobris kaupu Tallinna 11 432 tn ja välja 2 267 tn. Eelmisel kuul oli sissevedu rannasõidus veidi suurem.

Reisijatevedu välissõidus jäi oktoobris tunduvalt väiksemaks eelmisest kuust; nii tuli sisse 1595 reisijat ja väljus 1418. Vastavad arvud eelmisel kuul olid 1946 ja 2258.

VALUTAHAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	11. XI. 1935		5. XI. 1935		11. XI. 1935	5. XI. 1935
Ost	Müük	Ost	Müük			
\$ (dollar) . . .	367	375	367	375	4,0268	4,0243
£ (Inglise n.) . .	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark . .	136,00	139,50	137,00	140,50	12,245	12,24
Soome mark . . .	7,98	8,10	7,98	8,10	227,06 ¹⁾	226,87
Prantsuse fr. . .	24,20	24,60	24,20	24,50	74,79	74,72
Belgia belga . . .	62,10	63,10	62,15	63,15	29,136	29,135
Helveetsia fr. . .	119,50	121,00	119,55	121,05	15,147	15,137
Itaalia liir . . .	29,20	29,95	29,20	29,95	60,62	60,63
Eesti kroon . . .					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon . . .	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,395
Taani kroon . . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,906	19,906
Tšehhoslov. kr. . .	15,15	15,45	15,20	15,50	119,12 ¹⁾	118,90
Hollandi kulden . .	249,50	252,50	249,60	252,60	7,255	7,2475
Läti lant . . .	110,00	112,50	110,00	112,50	15,00 ¹⁾	15,00
Öörv. rubla . . .					5,685 ¹⁾	5,677
Austria šilling . .	68,85	70,05	68,80	70,20	26,37 ¹⁾	26,37
Ungari pengő . . .					27,00 ¹⁾	27,00
Poola zlott . . .	69,15	70,15	69,25	70,25	26,18 ¹⁾	26,18
Leedu lilt . . .	61,80	62,70	61,70	62,60	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden . .	69,15	70,15	69,25	70,25		

Kaupadevedu välissõidus oli oktoobris märksa suurem eelmisest kuust. Kaupade läbikäik tõusis 52 543 tn-ni eelmise kuu 46 990 tn vastu, suurenedes seega 11,8% võrra. Juurdekasv on tingitud väljaveo suurenemisest oktoobris, nimelt viisime kaupu oktoobris välja 29 238 tn eelmise kuu 16 893 tn asemel. Suur väljaveotõus põhineb vilja-, karjasaaduste ja metsamaterjali väljaveol suuremal arvul kui eelmisel kuul. Sissevedu laevadel jäi oktoobris 24,9% võrra väiksemaks eelmisest kuust, ulatudes 23 255 tn eelmise kuu 30 990 tn vastu; oktoobris veeti sisse eelmisest kuust vähem kivisütt ja teisi raskekaalulisi kaupu. Navigatsiooni hooaja algusest kuni novembrini vedasime laevadel välismaalt kaupu sisse 194 373 tn (eelmisel aastal samal ajal 156 747 tn), välja veeti tänavu 283 988 tn mulluse 278 513 tn vastu. Sissevedu laevadel suurenes suhteliselt enam kui väljavedu. Juurdekasv sisseveos ulatub 24,0%, väljaveos ainult 1,9%-ni.

¹⁾ 9 XI 1935

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal muutus seisukord Inglise võiturul elavamaks eelmisest nädalast. Seejuures taani ja soome võihind jäi püsima eelmise nädala tasemele, kuna Baltimaade võihindade liikumises jätkus langus. Eesti ja läti võihinnaks noteeriti Manchesteris 103—105 š cwt, möödunud nädala 111—113 š vastu. Kuna soome võihind on kahel viimasel nädalal püsinud 120—123 š cwt, on eesti ja soome võihinna vahe Manchesteris muutunud võrdlemisi suureks — 17 š cwt ehk ligi 35 snt kg. Mõni nädal tagasi oli eesti või odavam soome võist umbes 10—15 snt kg. Kuna ka Saksast saadava võihind langes, noteeriti meie eksportvõi hind 134 snt kg eelmise nädala 147 snt vastu, kusjuures piimatalitustele on kindlustatud valitsuse otsusel võihinnaks kr. 1,60, alates 26. X s. a.

Võihindade liikumine käesoleva aasta oktoobri keskmiselt on näidanud tunduvalt tõusu, võrreldes möödunud aasta sama kuu hindadega. Nii olid Londonis võihinnad oktoobris kõrgemad kui möödunud aastal: Uus-Meremaa 76%, Austraalia 77% ja Taani 18% võrra. Eesti võihind Manchesteris tõusis oktoobris 119 š-le cwt, s. o. 56% võrra kõrgemale möödunud aastast.

Või sissevedu Inglise ookeanitagustest maadest näitab tagasiminekut võrreldes möödunud aastaga. Nii on käesoleva aasta oktoobris veetud võid Uus-Meremaalt ja Austraaliast Inglise 488 300 kasti, septembris 503 200 kasti möödunud aasta oktoobris 583 900 kasti vastu. Ka novembris võib või sissevedu Inglise nimetatud maist praeguste andmete järgi tõusta umbes 600 000 kastile l. a. sama kuu 728 800 kasti vastu.

Võitagavarad Inglise püsivad edasi tunduvalt madalamaina möödunud aasta tasemest. Külmetusmajades oli võid oktoobri lõpul 600 300 kasti möödunud aasta 1 066 500

kasti ja 1933. a. sama aja 630 000 kasti vastu. Seega on võitagavarad Inglise käesoleval aastal ligi 50% võrra väiksemad kui möödunud aastal. Viimaste asjaolude tõttu on võituru seisukorra kujunemise eeldused soodsamad kui möödunud aastal.

Siseturul maksus või möödunud nädalal snt kg: Tallinnas — lauavõi 165—170 snt, köögivõi 140—155 snt, Tartus — lauavõi 180—190 snt, köögivõi 145—175 snt, Pärnus — lauavõi 170 snt (kaupl.), köögivõi 130 kuni 140 snt, Valgas — lauavõi 160 snt, Rakveres — lauavõi 170—175 snt, köögivõi 135 snt ja Narvas lauavõi 165—175 snt, köögivõi 130—140 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 627 tünni ja Inglise 1423 tünni.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1935. a.	1934 a.	1933. a.
	4./XI- 10./XI 1935	23./X- 8./XI 1935	1. I kuni 10. XI	1. I kuni 11. XI	1. I kuni 12. XI
VÕI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	146,5	269,9	9768,4	9128,5	8497,0
Sellest:					
Saksa . . .	76,9	120,2	2787,0	2988,6	3185,3
Inglise . . .	69,5	144,0	5539,7	5968,9	4201,9
Belgiasse . . .	—	—	42,3	15,4	246,8
Soome . . .	—	—	—	2,1	422,2
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
<i>Eggs (1000)</i>	864	751	45055	33136	21161
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	21808	18461	6166
Saksa . . .	720	585	18856	10905	11361
PEEKON					
(tonni) —					
<i>Bacon (tons)</i>	100,3	25,4	1946,6	2123,8	2715,2
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	5,1	—	4299,8	3101,8	2742,5
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	2880,1	2212,3	1698,1
Belgiasse . . .	—	—	70,3	121,6	679,7
Soome . . .	—	—	140,3	99,8	110,3
Saksa . . .	5,1	—	1007,3	547,0	71,4
Prantsusse . . .	—	—	10,3	60,5	50,2

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturg püsib endiselt nõrgana. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering lõdvenes veel 1 š võrra tsentnerilt, langedes seega 81 š-le 92 š vastu oktoobri keskel. Hinnalangus oli tingitud peamiselt nõudmise nõrgenemisest kõrgete hindade tõttu.

Peekonisigade noteeringu alandamise tõttu eelmisel nädalal 5 snt võrra langes tapetud sigade arv eksporttapamajades möödunud nädalal 2314 seale 3120 sea vastu eelmisel nädalal. Toodangu langusega oli võimalik jätta endiseks peekonisigade noteering. Käes-

oleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	62	57	51	45
55 —59,5 „	57	53	47	41
72,5—75 „	57	53	47	41
75,5—80 „	53	49	46	40

Möödunud nädalal saadeti Saksa kaaks laevatäit elussigu kogusummas 2944 siga ja N. Venesse 153 elussiga.

Sealiha puudus on tekkinud ka Skandinaavia riiges, kuhu on avanenud võimalus mahutatud tapetud sigu värskel ja soolatud

kujul. Möödunud nädalal saadeti Rootsi ligi 500 tapetud siga, tapakaal 60—80 kg, Norra 40 siga peekonina ning Belgiasse 50 siga peekonina.

Möödunud nädalal saabus Taani delegatsioon Londonisse läbirääkimisteks peekoni sisseveo asjus 1936. a. Teatavasti soovis Inglise valitsus panna kehtima peekoni sisseveotoli 10 štsentnerile, lubades selle eest suurendada peekonikvootet. Kuuldavasti on taanlased nüüd nõus tegema teatavaid järeleandmisi.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Nõudmine veiseliha järgi on nõrk, Nuumveiseid turustati väikesel määral, seetõttu märgiti nuumveistelaha hindades kõvenemist. Nuumpullide liha maksus 25—30 snt, keskm. 22—26 snt ja lahjad 19—23 snt kg. Lehmade ja mullikate liha, nuumatud 25—38 snt, keskmised 24—26 snt ja lahjad 14—22 snt kg. Eluskaaluhinnad, nuumatud 20—24 snt, keskm. 17—19 snt ja lahjadel 14—16 snt kg. Veiselihahindades on loota kõvenemist novembri lõpul.

Samuti kõvenesid vasikalihahinnad. Nuumvasikatel 53—65 snt, keskmised 40—50 snt ja lahjad 35—40 snt kg. Eluskaalust maksti 27—45 snt kg vastavalt headusele. On loota hindade püsimist.

Lammaste ja lambalihahinnad nii väliskui siseturul muutuseta. On loota hindade püsimist.

Sealihahinnad rohke pakkumise tõttu nõrgenesid. Liha maksus 50—54 snt kg kõigilt sortidelt. Eluskaalust makstakse maal 38 kuni 45 snt. Hinnad püsivad.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	45—53	15—28	25—28	28—38
Viljandi	55—58	25—30	30—33	30—33
Pärnu	40—45	25—28	35—38	28—30
Valga	40—48	30—35	30—35	28—32
Rakvere	50—55	20—33	30—50	35—40
Narva	55—60	20—35	30—40	35—45
Haapsalu	50—55	35—42	35—40	35—42

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunaturul püsis seisukord viimastel nädalatel üldiselt soodsana. Kuna möödunud nädalal seisukord Inglise kanamunaturul püsis üldiselt vaikne, noteeriti meie eksportmunade hinnaks endine hind, s. o. 116 snt kg franko kogumispunkt. Selle järgi maksavad eksportörid vähemalt:

50 gr raskustest munadest	65 snt kümme ehk	13,0 snt paar
55 „ „ „	68 „ „ „	13,6 „ „
60 „ „ „	71 „ „ „	14,2 „ „

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskustel munadel 51 snt kümme ja üle 50 gr raskustel munadel 55 snt kümme.

Siseturul maksusid keskmised kanamunad väikemüügil snt paar: Tallinnas 13—15 snt, Tartus 13—15 snt, Pärnus 12—13 snt, Valgas 13—15 snt, Rakveres 15 snt ja Narvas 14 snt paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad möödunud nädala kohta noteeriti 11. nov. s. a. pea endised. Ainult II valiku rööskpiim kauplustele müügil noteeriti endise 9—10 sendi asemel 9 senti. Piimahindadeks noteeriti: I valiku rööskpiim piimakauplustele müügil 11 senti, piimatööstustele müügil 9 senti liiter. II valiku rööskpiim piimakaup-

lustele müügil 9 senti ja piimatööstustele müügil 8 senti liiter. Kuna võib hind kindlustati kr. 1.60 kg-st, siis peaks piimahind praegusele tasemele püsima jääma. Pealegi on nõudmine piima järgi suurenenud odavamaks läinud hinna tõttu.

Teistes linnades maksti möödunud nädalal väikemüügil I valiku rööskpiimast:

Tartus 12—13 snt (pudelites), Narvas 10—11 snt., Rakveres 11 snt., pudelites, Viljandis 11 s. (13 s. pudelites) ja II valiku rööskpiimast: Tartus 8—9 snt., Pärnus 11 snt.,

Rakveres 9 snt., Viljandis 10 snt., Narvas 9—10 snt., Haapsalus 8 snt. ja Petseris 10—12 senti liiter.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal oli teraviljaturgudel tegevus vaikne. Itaalia-Abessiinia sõjalise konflikti tagajärjel tekkinud spekulatsioon on raugenud täiesti ja nisuhinnad langesid veelgi möödunud nädalal, kuna rukkihind oli kõikuv ja ületas eelmise nädala hinna Winnipegis koguni 21 sendi võrra, Hamburgis 1 sendi võrra, kuna Chicagos hind langes seevastu 6 sendi võrra kv kohta. Maisiturg on vaikne, kuid kindel. Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamatel teraviljabörsidel järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

rukis: Chicago 7.14 (7.20), Winnipeg 5.81 (5.60), Hamburg (La Plata) 7.64 (7.63); nisu: Chicago 13.09 (13.29), Winnipeg 11.42 (11.59), Hamburg (Manitoba I) 14.17 (14.27), Liverpool 12.27 (12.39);

mais: Chicago 8.52 (8.51).

Nisuturul oodatakse praegu põnevusega Kanada uue liberaalse valitsuse samme nisuturu korraldamisel ja seepärast ollakse suuremate tagavarade muretsemisel väga tagasihoidlikud. Käesoleva majandusaasta maailma-nisuimport tõuseb nisukomitee arvates 142 milj. kv-le, millisest kogusest rahuldab Kanada umbes 50%. Seega annab Kanada müügi poliitika väljakujunemine suuna maailma nisukaubandusele ja kujuneva-

tele hindadele, mis tingib ka praeguse ootava seisukoha nii import- kui eksportriikides.

Meie riiklik teraviljaost on lõpukorral. Möödunud nädalal oli rukki kokkutoomine eelmistest tunduvalt etavam, mille tagajärjel ostulõpetanud vastuvõtupunktides müügiletoodud kogus tõusis pakutatavast kogusest 6,3%-le. Nädal tagasi oli toodud kogus 5,7% pakutatavast. Seni on rukkiostu lõpetanud 76 punkti ja üldine ostetud kogus tõuseb 2127-ton-ile. Nisu on toodud müügiks viie pakkuja poolt 1,6 tonni.

6. XI Tallinna börsikomitee noteeris järgmised hinnad kr kv kohta: nisu 17—20, rukis 12,50—13. Puhk ja Pojad suurveskis rukki-jahu 14,20—15, rukkipiül 23, nisupiül (pehme-sõre) 28—40; A/s. Rotermanni tehastes rukkijahu 14.40—14.80, rukkipiül 21.50—22 ja nisupiül (pehme-sõre) 28—40.

Väikemüügihinnad siseturul (kr. 10 kg)

	Tal-	Narva ¹⁾	Pärnu	Valga	Haap-	Vil-
	linn ¹⁾				salu	jandi ²⁾
rukis . . .	0.15	0.14	1.80	1.20	1.80	1.20
nisu . . .	0.20	0.20	1.90	1.80	1.70	1.90
oder . . .	0.15	0.16	1.50	1.00	1.10	1.40
kaer . . .	0.13	0.13	1.20	0.85	0.95	1.00
rukkijahu .	0.17	0.15	1.40	1.85	1.40	1.40
sepikujahu .	0.28	0.22	2.80	—	2.40	2.50

¹⁾ kg hinnad.

²⁾ hinnad kauplustes.

LINATURG — FLAX MARKET.

Dundee linabörsil noteeriti Ida-Euroopa linade hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 ingl. tn. eest naelsterlingites järgmiselt:

6. XI 35. 30. X 35. 7. XI 34.

Petseri-Võru R	£ 32	£ 30	£ 69
Läti-Liivi R	£ 32	£ 76/10	£ 69
Vene kastelso IV gr. I s. £ 37/10	£ 35	£ 72	
Pärnu takk I sort	£ 59	£ 57	£ 46

Nagu nähtub eeltoodust, on linahindade noteeringud Dundees tõusnud 2—5½ naelsterlingit. Mainitud tõusu põhjuseks on vene lina fob-müügil novembri viimastel päevadel.

Linahindade edaspidiseks tõusuks ei näi praegu olevat eeldusi, kuid linaturu üldine tendents püsib siiski praegu tugevana.

Tallinnas linahindade noteerimiskomisjoni

koosolekul 8. XI 1935. a. noteeriti lina kokkuostu hinnad franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel 1 kg eest 1 snt. kõrgematena, kui eelmisel nädalal järgmiselt, sentides:

	Petseri- ja	Mujal	
	Võrumaal	Eestis	
ristna	R	124	122
hoffsdreiband	HD	115	118
dreiband	D	106	104
ordinaardreiband	OD	95	98
low-ordinaardreiband	LOD	84	82
takuprakk	H	72	70
takk I sort			84
" II "			72
ehitustakk			15

Tendents kindel.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Läinud pühapäeval läks Tallinnast välja suurem saadetis seemnekartuleid, mis saadeti Vahemereäärsetesse riikidesse. Seemnekartuli saadetis koosnes peamiselt sortidest Majesteet ja Varajane kollane, mida oli kokku 7 870 kv.

Peale selle läks veel kartuleid Soome ja Rootsi. Soome läheb kartul peamiselt Viru rannast. Novembris on juba väljasaadetud üle 1 200 kv. Väljavedu novembri algul oli veidi elavam kui oktoobri teisel poolel.

Rootsi läinud nädalal läks kõigest 300 kv. Sel nädalal on loota, et läheb üle 1000 kv.

Maal suurem kartulimüük sünnib tärk-

lis- ja piiritusvabrikutesse. Samuti ostetakse edasi ka seemnekartuleid.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 11. nov. s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised kartuli hinnad:

1. Söögikartul Viru rannas kr. 1,75—2,00 kv. Lääne rannas kr. 1,75—2,10 kv.

2. Seemnekartul: Majesteet kr. 2,75—3,25 kv, Varajane kollane kr. 3,50—4,00 kv.

3. Tööstuskartul: tärkisvabrikutes kr. 1,60—2,00 kv, piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Õunte hind püsis eelmise nädala tasemel. Hinnatõusu ei olnud märgata ka teiste aedviljade juures, kuna soojade ilmade tõttu toodi aedvilju turule suuremal arvul. Ainult paremate tomatite, samuti ka konservitud kurkide hind näitas väikest tõusu. 5 kg plekknõutäis kurke noteeriti möödunud nädalal Tallinnas kr. 2,40, sibulate noteerimiskomisjon määras eksportsibulate hinnaks 5,5—6,5 snt kg arvatult koha peal — saatejaamas.

Aiasaadusi veeti välja 4.—10. novembrini:

Jõhvikaid	24 147 kg
Inglise	2 480 "
Prantsusse	3 720 "
P.-Am. Ühendriigesse	17 947 "
Pohli Saksa	13 314 "
Õunu Soome	5 877 "
Sibulaid	22 050 "
Inglise	7 500 "
Soome	14 550 "
Kurke konserv. Soome	5 790 "
Sigupeid Soome	25 000 "
Kaalikaid Soome	400 "

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

UUDISEID LÄTI MAJANDUSEST. — ECONOMIC NEWS FROM LATVIA.

Riiklik seemne- ja kartuli-ekspordikeskus suurendab kartuli ülesoste ekspordiks. Selleks pöördus ta põllupidajate poole üleskutsega teatada neil oleva ekspordkartuli nõuetele vastava müügil kartuli kogus. Ekspordkartuli ülesostuhinnaks on määratud Ls. 3,00—3,50 kv franko vagun laadimiskoht. — Põllutöoministerium vastavalt valitsuse k. a. 8. X. otsusele hakkab ostma üles otri, mida kavatakse ekspordida. Odra I-sordi kõrgeimad ülesostuhinnad on määratud järgmiselt: kuivatatud odrast Ls 15 kv ja kuivatamata odrast Ls 14 kv. — Ka kavatakse arendada arstirohutaime ekspordi. Riia haigekassade vahetalitusbüroo asutas kee-

mia-farmatsöotilise laboratooriumi, kes arstirohutaimeid viimistletud meetodite järgi töötab arstimateks. Peale selle Hoolekandeministerium ostis üles suure koguse mitmesuguseid arstirohutaimeid ja kavatab tulevikus nende ülesostu laiendada veelgi. Esimestena huvi läti arstirohutaime ekspordi vastu ilmutavad Prantsuse ja Belgia.

Peekoni realiseerimise raskuste ja pekisigade nii ekspordi kui siseturunõudmise suurenemise tõttu Põllutöökoda annab seapidajatele juhatusi ümberorienteerumise vajadusest ja selle korraldamisest. Pekisigade tootmisel tuleb arvestada söötmissiis. Vastavalt sellekohaste katsete tulemusele

põllutöökoda soovitab kohasemaks tõuks valgeid suuri inglise või yorkshire sigu. Katsed näitasid, et sea keskmine päevane juurdekasv oli 595 gr ja ühe kg liha saamiseks läks tarvis 3,69 söötühikut.

K. a. 1. IX jõustunud seaduse kohaselt k. a. novembri kohta vähendati kindlustatud Ls. 1,75 kg ja ainult detsembris ja jaanuaris Ls. 2 kg. Vastavalt ettevõtetud muudatusele on vähendatud nüüd ka novembri kohta kindlustatud samal määral, s. o. Ls. 2 kg, mis piimatootjale annab lisatulu üle Ls. 300 000. — Uueks juurde maksuks võitootjale osutub kütteturva müük piimaühinguile riigi turbatööstusest poole omahinnaga. Valitsuse esimese otsuse kohaselt lubatakse piimaühinguile müüa tähendatud hinnaga 700 m³ kütteturvast. Sel teel loodetakse ühtlasi elustada kütteturba tarvituse levikut.

Ministritekabineti otsuse kohaselt k. a. 5. XI moodustati rahvuslik ehituskomitee, mida juhatab m-presidendi asetäitja. Kavatakse moodustada samuti kohalikke komiteesid kõigis maakonnalinnades.

Komitee ülesandeks on töötada välja rahvuslik ehituskava, et ehitustegevus teostuks teatud plaanikindlusega. Kõne alla võivad tulla kõigepealt riigi poolt ettevõtetud või kavatsetud tähtsamad ehitused ja omavalitsusasutuste ehitustegevus. Uute riiklike ja kogukondlike ehitiste hulka, millede püstitamine juba alanud või on nähtud ette lähemas tulevikus, kuuluvad: Riia raudtekeskjaam, Riia linnavalitsuse hoone, põllutöministeeriumi hoone, sõjaväe universaalkaupluse hoone, telefoni automaatkeskjaama hoone jne. — Käesoleval 1935/36. m.-a. ehitusajal vallavalitsuste poolt on ehituseks määratud krediiti 0,9 milj. Ls (kõigist oli 1,4 milj. Ls), kusjuures peagu kogu summa antakse välja uue põllumeeste krediitpanga poolt. Toetusena riigi poolt nähti viimase eelarves ette ainult 50 000 Ls. Kuna vallavalitsused ehituseks oma eelarves nägid ette 1,5 milj. Ls, siis vallavalitsused kulutavad k. a. ehituseks üldse 2,5 milj. Ls. K. a. ehitusajal vallavalitsused võivad lõpetada 62 koolimaja- ja vallavalitsushoone püstitamise ja 20 ehitust viia poolele.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,
31. oktoobril 1935. a.

AKTIIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 191 392,66	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	536 252,43
välisraha	710 200,19	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 019 983,06	a) pangatšhed liikvel	40 124 156,—
3. Sisevekalid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekalid	6 293 639,41	valitsuse	13 817 590,83
põllumajandusl.	1 096 819,77	pankade	8 451 363,36
metsatööstusl.	41 091,38	teiseld	1 045 789,51
	7 431 100,56	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	22 214 699,—
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>			9 080 115,23
valitsusele	—		
teistele*)	4 002 346,47		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 340 385,08		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	25 209 814,64		
	76 905 222,66		76 905 222,66

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: }
Proportion of Reserve to Current Liabilities: } 55,99%

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 848 986,33
Includes Ekkr. 1 848 986,33 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

Ühendus Mt. nr. 26 kohta.

Majandusteated nr. 26 lk. 464 toodud aastatööliste palgaandmete tabelis 1931. a. arvud on näidatud 15—17 a. vanusrühma kohta, kuna peavad olema 18—50 a. vanuste

tööliste keskmised palgaandmed: meestel kuus 20,70 kr., aastas 248,40 kr.; naistel kuus 15,00 ja aastas 180,00.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Läti ja Leedu võimtüügi tulemusi Inglises.

Results of Latvian and Lithuanian Butter Sales to England.

Käesoleva aasta kevadel võis kahelda, kuivõrd otstarbekaks osutub Lätile oma võimtüügi esinduse avamine Inglises. Praegu, hooaja möödumisel, võib öelda, et see korraldus on andnud paremusi Läti põllumajandusele. Vaatamata sellele, et Läti 1935. aasta kestel võid Inglisse saatis rohkem kui 1934. a., ei ole läti võihind langenud võrreldes teiste võisortide hindadega, vaid paranenud tunduvalt. Säärast suhtelist hinna paranemist tuleb panna peamiselt tsentraliseeritud müügiviisi arvele. Uus süsteem kõrvaldas spekulatsiooni läti võiga impordijate ja Taani vaheltkauplejate poolt. Läti esindus on omal arvel suure toodangu kuudel (juulis, augustis) pidanud võid Riias ja Londonis külmutusmajades. Sel teel on ta vältinud hinnalangust liiga suure pakkumise tõttu hooaja kestel, saades spekulatsioonist saadava kasu endale. Veel oktoobri algul

oli Läti võimtüügi esindusel augusti toodangu võid järel 20 000 tünni, mis müügiesindusele endale maks. 92—94 š. See või müüdi oktoobris hinnaga 118—122 š. tsentner ning Läti sai lisatulu augusti võide £ 127 000 ehk 47 s. kg.

Leedu võimtüük ei kujunenud möödunud hooajal Inglises õnnelikuks, vaatamata sellele, et see toimus — „Pienocentralse“ kaudu. Leedu võimtüügile osutus ebakasuulikuks müügisüsteem, mille järgi suurem osa võist hooaja kestel müüdi kindla hinnaga Kaunas. Järjekindlalt ja kiirelt tõusvate hindade juures oli Inglise impordijail leedu või alati odavalt käes, mis mõjus halvavalt leedu või värskete saadetiste hindadele. Juulis-augustis leedu või oli Inglise impordijail käes hinnaga 80—90 š tsentner, hinnad septembris-oktoobris olid 110—125 š.

SAKSA.

Põllumajanduse sissetulekud ja väljaminekud Saksas.

Agricultural Incomes and Expenditures in Germany.

Üldiselt on brutto-sissetulekud põllumajanduses deflatsiooniga aastail s. o. 1928/29 kuni 1932/33 langenud 38%, sellest ajast aga tõusnud uuesti ligi 27% peamiselt valitsuse poolt tarvituselevõetud abinõude tagajärjel. Möödunud põllumajandusaasta 1934/35 kohta

võib arvestada brutto-sissetulekut 11 miljardit RM. Seega oleks pool sissetuleku tagasimineku alates 1929/30 võidetud taas tagasi.

Saksas tarvitatakse põllumajanduses oma majapidamise saadusi kuni 3 miljardit RM. aastas — 14 milj. põllumajanduses töötava kodaniku kohta — seega umbes 200 RM. inimese kohta aastas. See summa näib olevat liiga väike, kuid tuleb arvestada, et siin on võetud akuseks toorainete hinnad.

Brutto-väljaminekute kohta toome järgmised arvud:

Põllumajanduse käitiskulud.

Agricultural Farm Expenses.

A. Kokku miljardites RM.

1924/25 = 7,0	1928/29 = 9,6	1932/33 = 6,1
1925/26 = 7,6	1929/30 = 9,5	1933/34 = 6,3
1926/27 = 8,6	1930/31 = 8,4	1934/35 = 6,6
1927/28 = 9,5	1931/32 = 7,3	

Põllumajanduse brutto-sissetulekud (miljard. R.M.)

Agricultural Gross Income (Milliard RM.).

	Põllum. toodete müügist saadud sissetulekud sularahas.	Enda poolt tarvitatud saaduste väärtus.	Kokku
1924/25	7,5	3,8	11,4
1925/26	8,1	3,8	11,9
1926/27	8,3	3,7	12,0
1927/28	9,3	3,6	13,0
1928/29	10,2	3,8	14,0
1929/30	9,8	3,7	13,5
1930/31	8,6	3,0	11,6
1931/32	7,4	2,8	10,1
1932/33	6,4	2,3	8,7
1933/34	7,5	2,5	9,9
1934/35	8,2	2,9	11,1

B. Tähtsamad üksikud arvud miljonites RM.

	1928/29	1932/33	1933/34	1934/35
Uued ehitised peale elumaj.	134	86	105	125
Hoonete korrashoid	360	203	217	235
Inventari korrashoid	423	271	316	317
Masinate ja riistade murets.	286	109	162	157
Väetisained	768	522	570	652
Loomatoid	1 515	693	721	700
Töötasu ja palgad rahas	1 640	1 203	1 251	1 350
Maksud	720	530	460	ca 460
Protsendid	920	710	600	ca 600

Ehitiste korrashoiuks ning uute ehitamiseks tehtavad kulud tõusevad viimastel aastatel peamiselt riiklike soodustuste ja abistamise tõttu. Võrdlemisi palju on langenud väljaminekud loomatoidu muretsamiseks. Selle põhjuseks on eriti õlikookide kontingentimine.

Põllumajanduse ostujõud omas kõrgeima punkti 1928/29. a. ning langes madalaimale 1932. a.

1928/29 a. — RM. 2,9 miljardit

1932/33 a. — „ 1,1 „

Seevastu ostujõud viimasel ajal näib tõusvat ning 1934./35. a. oli see kuni 2,6 miljardit RM.

Kokkuvõttes võiks öelda, et ostujõud põllumajanduses näitab alates 1933. a. tõusu, kuigi veel suur osa sissetulekuteist läheb uute kinnisvarade ehitamiseks ja kriisitagajärgede parandamiseks.

Mis puutub laenukoormisse põllumajanduses, siis peab tähendama, et alates RM stabiliseerimisest, mil üldine laenusumma oli 5,8 miljardit RM., on see ainult tõusnud, saavutades kõrguspunkti 1931./32. a. 12 miljardit RM-ga. Seejuures võlaprotsente tuli tasuda 1 miljard RM., mille tagajärjel 1931/32. a. 6452 üksikmajapidamist läks oksjonile, kokku 176 005 ha.

1. VII 1934 oli võlakoormis veel 11,6 miljardit RM. ning protsentideks tuli tasuda 730 miljardit RM. Üldiselt näitab põllumajanduse võlg tagasiminekut.

Searasva soodustatud tollimäära pikendamine Saksas.

Privileged Tariff Duty on Lard Extended in Germany.

Määrusega 26. X s. a. asendati tollitariifi nr. 126 juurde kuuluv märkus uuega, mille järgi möödunud sügisel kehtimapanud soodustatud tollimäär searasva, samuti õhukindlates pakendites sisseveetud searasva kohta RM 40 per 100 kg, pikendatakse kehti-

vusega kuni 31. III 36. Rahaminister on volitatud teatavatel juhtudel lisamäärusega jätta ära tolli kuni 31. XII 35 täielikult. Üldine tollimäär loomarasva sisseveol on RM. 100.— per 100 kg.

ŠVEITS.

Lisakontingent munadele Šveitsis.

Supplementary Egg Quota in Switzerland.

Bernist saadud ametliku teate järgi Majandusdepartemangu kaubandusosakonnalt on viimase poolt Eestile määratud munade

sisseveo kontingenti suurendatud 500 kv võrra.

TAANI. Põhjamaade teine majanduskonverents Kopenhaagenis 21.—27. X. 35.

Second Economic Conference of Northern Countries in Copenhagen on X. 21.—27. 35.

Põhjamaade perioodilise majanduskonverentsi teise kokkutuleku kohta Kopenhaagenis 21.—27. okt. avaldatud ametliku teadaandes öeldakse järgmist:

1. Konverentsil võeti rahuldusega teatavaks, et I konverentsi poolt soovitatud Skandinaavia riikide omavahelise telefonimaksude alandamise küsimus on võetud kaalumisele vastavate valitsuste poolt. Võeti vastu uus soovivaldus, mis palub valitsusi kiirustada oma seisukohavõtuga.

2. Parematkätt liiklemise kohta on Islandi valitsus teatanud oma nõusoleku ühenduses jõuvankrite seaduse revisjoniga panna ette üleminekut parempoolsel liiklemisele Islandis. Konverents kuulas huviga rootsi delegatsiooni aruannet küsimuse kohta ja konstateeris veelkord suurt tähtsust, mida võimaldab liiklemise ühtlustamine kõigis Skandinaavia riikides.

3. Uue küsimusena arutati firmaseadusandluse ühtlustamist ja avaldati soovi, et valitsused asuksid peatselt Põhjamaade vastava seadusandluse revideerimisele ja ühtlustamisele.

4. Avaldati soovi, et tööliste vahetusel Skandinaavia maade vahel töölubade jne. küsimusi käsitatakse liberaalselt vastastikusele alusel.

5. Soovitati lähemat koostööd turismi propaganda alal.

6. Loeti tarvilikuks ühtlustada Skandinaavia riikide majandusstatistikat ja avaldati soovi, et valitsused teak-

sid oma statistikaametitele ülesandeks selle küsimuse arutamiseks astuda omavahel kokku.

7. Tähtsama päevakorrapunktina jätkati Stokholmis alustatud läbirääkimisi koostöö võimaluste kohta põhjamaade väliskaubanduspoliitika alal. Loodi komisjon iga delegatsiooni esindajaist, kellele tehti ülesandeks küsimust uurida lähemalt.

Järgmine konverents peetakse Oslos.

BELGIA. Litsentsimaks nisule Belgias. — *Wheat Licence Fee in Belgium.*

16. X.—15. XI. on litsentsimaks nisult määratud kindlaks 10 fr. 100 kg-lt.

Värske sealiha sisseveotingimused Belgias.

Conditions of Fresh Pork Imports in Belgium.

Värske sealiha sisseveotingimused on jäänud samasteks, nagu oktoobris. Vähen-
dati vaid kautsjonimaksu 50 sentiimile kg.

Sisseveoluba antakse põllutööministri äranägemise järgi igale Belgia importörile. Sisseveonõude alammääraks on 1000 kg.

Ajutiselt kaotatud munade sisseveokontingent.

Egg Import Quota Temporarily Abolished.

Arvestades elukalliduse tõusuga, Belgia valitsus otsustas ajutiselt kaotada munade sisseveokontingendi.

Või sisseveotingimused Belgias. — *Conditions of Butter Import to Belgium.*

Arvestades elukalliduse tõusuga Belgia valitsus otsustas muuta kergemaks või sisseveotingimused Belgiasse. Või sisseveo kontingent ei ole enam piiratud, vaid sõltub põllutööministri äranägemisest. Või sisse-

veolosa võib saada iga Belgia kodanik tasudes Fr. 4,50 litsentsimaksu kg-lt (senini Fr. 6). Või sisseveo koguse alammäär on 500 kg.

SOOME. Volituste hankimine Valitsusele laenude tegemiseks välis- ja sisemaal 500 milj. Smk. suuruses 1936. a.

Endeavours of Finnish Government to Contract a Loan at Home and Abroad in Extent of 500 Mill. Fmk.

Eduskunnale tehti valitsuse poolt ettepanek volituste andmiseks temale laenude tegemiseks välis- ja sisemaal 500 milj. Smk. ulatuses. Ettepaneku motiivides on öeldud, et käesoleval aastal konverditi Ameerikast võetud dollarilaenuid 1925. ja 1926. aastast. Et maailma rahaturu seisukord on niisuguste konvertimiste sooritamiseks soodus ka edaspidi, kavatakse Valitsus korraldada ümber madalamaprotsendiseks ka 1926. a. Ameerikast võetud 6½% 15 000 000 dollarilaenu, millest veel tasumata 13 000 000 dollarit.

Raha külluse tõttu siseturul tahaks Valitsus konvertida 5½% obligatsioonilaenu 1919. aastast, mis tehti O-Y Tornatori aktsiate ostmiseks, mille algsumma oli 53 152 000 Smk., kuid praegu on sellest järel 47 400 000 Smk. Peale selle tahetakse, et Eduskunta uuendaks Valitsuse volitused lühiaegsete laenude tegemiseks, mis olid antud käesolevaks aastaks. Seda volitust ei kasutatud käesoleval aastal täiel määral. Otsus on seni veel tegemata.

Munade väljaveovõimalused Hispaaniasse. — *Egg Export Possibilities to Spain.*

Uue kaubandusliku lisakokkuleppega Soome ja Hispaania vahel, mis jõustus 1. XI s. a., sai Soome Hispaanialt kontingendi munadele 500 tn-ni aastas, mida saab kasutada juba käesoleval aastal. Selle kokkuleppega avaneb Soomele Hispaania turg, mis oli suletud Soomele alates 1934. a. märtsist, mil Hispaanias jõustus kontingendisüsteem munade suhtes. Praegu ei teata kas ja kui palju jõutakse esialgu anda mune ja missugused on hinnatingimused Hispaanias, kuid viimasel ajal on Soome äridele tulnud palju järelepärimisi müükide kohta ja osaliselt sõl-

mitakse ka lepinguid. Viimasel ajal on mune saadetud peamiselt Saksa ja ülejäägid Inglise. Saksa minevatest munadest ei maksta Soomes küll preemiaid ja ka hinnad ei ole niivõrd kõrgemad, kui seda eeldaks munade kvaliteet, kuid Soome väljavedajate poolt peetakse tähtsamaks hoida alal Saksa kontingendid ja neid täita esimeses järjekorras. Teekonda Hispaaniasse peetakse pikaks ja lähedaks sõjaohule, mida arvatakse mõjuvat veokindlustusmaksude suurusele. Uut kontingenti tahetakse kasutada juba sel aastal.

Propaganda juustu- ja piimatartvituse tõstmiseks siseturul.

Propaganda for Increasing Domestic Cheese and Milk Consumption.

Pellervo Seura, kelle juures töötab eriline propaganda-toimikond karjasaaduste tartvituse tõstmiseks kodumaal, palus hiljuti Valitsuselt 200 000 Smk. suurust toetust propaganda teostamiseks järgmise eelarve alusel: lendkirjad piimapropagandaks Smk. 40 000, plakatid samaks otstarbeks Smk. 10 000, film piimapropagandaks Smk. 40 000, juustupropaganda lendlehtedeks Smk. 30 000, plakatid samaks otstarbeks Smk. 10 000,

film juustupropagandaks Smk. 30 000, kursuste korraldamiseks perenaistele Smk. 30 000, juustunäituse korraldamiseks üle riigi Smk. 80 000, film lambakasvatuse propageerimiseks Smk. 30 000 — kokku Smk. 300 000. 100 000 Smk. olid lubanud asjast huvitatud organisatsioonid ja ärid. Valitsus andis lubatud summa tingimusega, et 100 000 Smk. antakse teiste poolt.

Võipreemia alandamine Soomes. —

Valitsuse otsusega 31. X. on või eksport-

Butter Premium Decreased in Finland.

preemiat vähendatud Smk. 1:— suuruseks.

Määrus kartulite sisseveo kohta. —

Regulation Concerning Import of Potatoes.

Põllutöömistri määrusega 27. sept. s. a. pandi kehtima uus määrus kartulite sisseveo kohta, mis tegelikult on senine vana määrus mõnesuguste uuendustega.

Määruse järgi on kartulite sissevedu ja transiit lubatud ainult järgmistel tingimustel: 1) saadetised peavad olema uutest kottides, korvides või kastides, 2) koti või teise välispakendi sulgemise koht peab olema varustatud vastava väljaveo kontrolli tinaplommiga, 3) saadetisel peab olema kaasas väljaveo kontrollitunnistus, millest nähtuks saatja ja vastuvõtja nimed, kohtade arv, päritolumaale selle maaosa nimetus, kus kartulid kasvavad ja lisaks kinnitus selle kohta, et kartulid on vabad kartulahaigusest, et kartulahaigust ei ole tulnud ette vähemalt 50 km. kaugusel kasvupaigast ja et vähemalt kaheksa (200) klm.

kauguses ei ole tulnud ette kolorado putukat ning 4) ei tohi leiduda kartulite saadetistes vigaseid, külmunud, mädanevaid jne. kartuleid mitte üle 5%. Kartuleid võib tuua järgmistesse sadamatesse: Viipuri, Hamina, Kotka, Helsinki, Hanko, Turku, Maarianhamina, Pori, Vaasa, Kokkola, Oulu, Kemi ja Liinahamari. Kartulisaadetistest tuleb väljaveo kontrollitunnistus saata Tikkurilas asuvalle „Maatalouskoelaitoksen Kasvitautili osasto’le“, teatades ühtlasi umbkaudset, millal kartul saabub ja kuhu.

Käesolev määrus, arvatud välja nõue, et kartulisaadetises ei või olla üle 5% rikutud kartuleid, ei käi nende Eesti kartulite kohta, mis Soome tuuakse mitugi otstarbeks soomlaste poolt oma paatides (mõeldud on saarestiku soomlased) ja paatides müügiks.